

«Tauran Insurance» сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесінің
шешімімен бекітілген
2026 ж. 07.07. № 28/26 хаттама
күшіне енген күні 2026 ж.07.07.

**ҚЫЗМЕТІ ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРҒА ЗИЯН КЕЛТІРУ ҚАУПІМЕН
БАЙЛАНЫСТЫ ОБЪЕКТІЛЕР ИЕЛЕРІНІҢ
АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН
МІНДЕТТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ**

Алматы қ., 2026 ж.

Мазмұны:

- 1-тарау. Жалпы ережелер.**
- 2-тарау. Сақтандыру объектісі.**
- 3-тарау. Сақтандыруды шектеу.**
- 4-тарау. Сақтандыру жағдайлары.**
- 5-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау.**
- 6-тарау. Сақтанушы, Сақтандырылушылар, Пайда алушы.**
- 7-тарау. Сақтандыру сомасы.**
- 8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы.**
- 9-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны (Сақтандыру аумағы).**
- 10-тарау. Сақтандыру шартын жасасу және ресімдеу тәртібі.**
- 11-тарау. Сақтандыру шартын электрондық түрде жасасу және сақтандыру жағдайларын реттеу тәртібі.**
- 12-тарау. Сақтандыру шарты тараптарының құқықтары мен міндеттері.**
- 13-тарау. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері.**
- 14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.**
- 15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары.**
- 16-тарау. Залал келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы.**
- 17-тарау. Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.**
- 18-тарау. Сақтандыру шартының тоқтатылуы.**
- 19-тарау. Дауларды шешу тәртібі.**
- 20-тарау. Қосымша шарттар.**

1-тарау. Жалпы ережелер.

1.1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына және осы Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру ережелеріне (бұдан әрі – Ережелер) сәйкес «Таурап Insurance» сақтандыру компаниясы» АҚ (бұдан әрі – Қоғам) сақтанушының Ережелерге қосылуы арқылы үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты қызметті жүзеге асыратын объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – Сақтандыру шарты) жасасады.

1.2. Ережелер сақтанушының Ережелерге қосылуы және сақтанушыға сақтандырушының сақтандыру полисін қағаз нұсқада ресімдеуі немесе Сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу жолымен жасалатын Сақтандыру шартының негізгі талаптарын, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасау тәртібін қамтиды.

1.3. Ережелерде мынадай ұғымдар пайдаланылады::

1) **Заң** – Қазақстан Республикасының 07.01.2004 жылғы № 5804-ІІ «Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» Заңы;

2) **авария** - ғимараттардың, құрылыстардың және (немесе) қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын техникалық құрылғылардың қирауы, бақылауға болмайтын жарылыс және (немесе) қауіпті заттардың шығарындысы;

3) **инцидент** - аварияға алып келмеген, қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын техникалық құрылғылардың жұмыс істемей қалуы немесе бүлінуі, технологиялық процесті жүргізудің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін параметрлерден ауытқу;

4) **қауіпті өндірістік фактор** – қауіпті өндірістік объектілердегі авариялар, инциденттер кезінде туындайтын, үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіретін физикалық құбылыс;

5) **қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің иесі** – қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіге меншік құқығында, шаруашылық жүргізу құқығында немесе оралымды басқару құқығында не кез келген басқа да заңды негізде иелік ететін жеке және (немесе) заңды тұлға;

6) **қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі** – үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне қауіпті өндірістік фактор келтірген зиянды жеке және (немесе) заңды тұлғалардың Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген өтеу міндеті;

7) **пайда алушы** – Заңға сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;

8) **сақтандыру жағдайы** – оның басталуына орай қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;

9) **сақтандыру омбудсманы** – «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сақтандыру нарығына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын, өз қызметінде тәуелсіз жеке тұлға;

10) **сақтандыру сомасы** – міндетті сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;

11) **сақтандыру сыйлықақысы** – сақтандырушының объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелер қабылдағаны үшін сақтанушының сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы;

12) **сақтандыру төлемі** – сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру сомасының шегінде төлейтін ақша сомасы;

13) **сақтандырушы** - Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының аумағында сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына

лицензия алған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға немесе пайдасына тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жасалған өзге тұлғаға (пайда алушыға) тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті «Tauran Insurance» сақтандыру компаниясы» АҚ;

14) **сақтандырылушы** – өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға;

15) **сақтанушы** – сақтандырушымен қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бір мезгілде сақтандырылушы болып табылады;

16) **уәкілетті орган** - қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеуді, бақылауды және қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган.

17) **үшінші тұлға** – өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне қауіпті өндірістік фактор зиян келтірген тұлға.

18) **Деректер қорын қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйым** (бұдан әрі - ұйым)- дауыс беретін акцияларының жүз пайызы Ұлттық Банкке тиесілі акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған коммерциялық емес ұйым. Ұйым «Сақтандыру қызметі туралы» Заңның және сақтандырудың міндетті түрлерін реттейтін Қазақстан Республикасының жекелеген заңдарының негізінде сақтандырудың міндетті және ерікті түрлері, қайта сақтандыру, ортақ сақтандыру, бірлескен қайта сақтандыру бойынша дерекқорды қалыптастыруды және жүргізуді жүзеге асырады.

2-тарау. Сақтандыру объектісі.

2.1. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру (бұдан әрі - объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру) объектісі қауіпті өндірістік фактор өзінің үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірген зиянды өтеудің қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иесінің Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарында белгіленген міндетіне байланысты мүліктік мүддесі болып табылады.

2.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемесі Ережелердің 4.1.-тармағында айқындалған және Сақтандыру шартының қолданылуы кезінде болған сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру жағдайларына ғана қолданылады.

3-тарау. Сақтандыруды шектеу.

3.1. Қоғам Заңмен және Қазақстан Республикасының заң актілерімен тұлғаға тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру міндеті жүктелмеген жағдайларда сақтанушының Ережелерге қосылуы жолымен сақтандыруды жүзеге асырмайды және Сақтандыру шартын жасамайды.

3.2. Егер Сақтандыру шартын жасасқаннан кейін Сақтандыру шарты тұлғамен және (немесе) Ережелердің 3.1-тармағында көрсетілген тұлғаға қатысты жасалғаны анықталса, онда Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

3.3. Сақтандырушы Ережелердің 3.1-тармағында көрсетілген жағдайлар Сақтандыру шартын жасасқаннан кейін туындаған жағдайда сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

4-тарау. Сақтандыру жағдайлары.

4.1. Сақтанушының (сақтандырылушының) үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне қауіпті өндірістік фактор келтірген зиянды өтеу жөніндегі

азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жағдайы деп танылады.

4.2. Сақтандыру жағдайының басталу фактісін, сондай-ақ оларға келтірілген зиянның мөлшерін дәлелдеу Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 817-бабының 4-тармағына сәйкес Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) және (немесе) Пайда алушыға жүктеледі.

5-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау.

5.1. Егер сақтандыру жағдайы:

- 1) қажетті қорғану мен аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
- 2) пайда алушының Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған әрекеттері салдарынан болса, сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе ішінара төлеуден бас тартуға құқылы.

5.2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына мыналар да:

- 1) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан артық зиянды өтеу туралы кез келген талаптар;
- 2) сақтанушының (сақтандырылушының) және (немесе) пайда алушы болып табылатын өзге тұлғаның залал келтіруге кінәлі тұлғадан залалдың тиісті өтемін алуы;
- 3) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуы туралы хабарламау негіз болуы мүмкін.

5.3. Егер сақтандыру жағдайы:

- 1) әскери іс-қимылдар;
- 2) азаматтық соғыс, халықтың кез келген толқулары, жаппай тәртіпсіздік немесе ереуілдер салдарынан болса, сақтандырушы сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан босатылады.

5.4. Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдайды және отыз күн ішінде бас тарту себептерінің уәжді негіздемесімен және сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына жүгіну құқығы туралы хабарламамен сақтанушыға (сақтандырылушыға) және (немесе) пайда алушыға жазбаша нысанда хабарлайды.

5.5. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына сақтанушы (сақтандырылушы) және (немесе) пайда алушы болып табылатын өзге тұлға сотқа шағым жасауы мүмкін.

6-тарау. Сақтанушы, Сақтандырылушылар, Пайда алушы.

6.1. Іс-әрекетке қабілетті жеке (азаматтығына қарамастан) және заңды (меншік нысанына қарамастан) тұлға Сақтандыру шарты бойынша сақтанушы ретінде әрекет етеді.

6.2. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілердің иелері болып табылатын жеке және заңды тұлғалар Сақтандыру шарты бойынша сақтандырылушы болып табылады.

6.3. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объект иесінің үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиян үшін өзінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін ерікті сақтандыру шартын жасасуы, қауіпті объектіні уақытша пайдалану құқығын басқа тұлғаға беруі оларды объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу жөніндегі міндетінен босатпайды.

6.4. Сақтанушы сақтандырушыны таңдауға ерікті.

6.5. Үшінші тұлға (ол қайтыс болған жағдайда Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес оның қайтыс болуына байланысты зиянды өтетуге құқығы бар тұлға) немесе үшінші

тұлғаға (зиянды өтетуге құқығы бар тұлғаға) келтірілген зиянды сақтандырушының Заңда белгіленген жауапкершілігі шегінде өтеген және сақтандыру төлеміне құқық алған өзге тұлға пайда алушы болып табылады.

7-тарау. Сақтандыру сомасы.

7.1. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айқындалады және құрайды:

- 1) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны төрт мың адамнан асса – 600 мың;
- 2) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны екі мыңнан асатын адамды құраса, бірақ төрт мың адамнан аспаса – 350 мың;
- 3) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны бір жарым мыңнан асатын адамды құраса, бірақ екі мың адамнан аспаса – 225 мың;
- 4) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны жеті жүз елуден асатын адамды құраса, бірақ бір жарым мың адамнан аспаса – 115 мың;
- 5) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны үш жүзден асатын адамды құраса, бірақ жеті жүз елу адамнан аспаса – 50 мың;
- 6) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны жүз елуден асатын адамды құраса, бірақ үш жүз адамнан аспаса – 30 мың айлық есептік көрсеткішті;
- 7) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны жетпіс бестен асатын адамды құраса, бірақ жүз елу адамнан аспаса – 12 мың;
- 8) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны оннан асатын адамды құраса, бірақ жетпіс бес адамнан аспаса – 5 мың;
- 9) егер қауіпті өндірістік факторлардың зиянды әсерінің салдарынан зардап шеккендердің ең жоғары ықтимал саны он адамға дейін болса, өзге де декларацияланған қауіпті өндірістер үшін 1 мың айлық есептік көрсеткішті құрайды.

7.2. Келтірілген зиянды толық өтеу үшін жауапкершіліктің шекті көлемі жеткіліксіз болған кезде сақтанушы жәбірленушіге сақтандыру сомасы мен зиянның нақты мөлшері арасындағы айырманы өтейді.

8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы.

8.1. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшері тараптардың келісімі бойынша қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қауіпімен байланысты объектінің қауіптілік деңгейіне байланысты сақтандыру сомасы мөлшерінің 0,72-ден 2,02 пайызына дейінгі шекте белгіленеді.

8.2. Нақты объект үшін сақтандыру тарифінің шамасы уәкілетті орган жыл сайын айқындайтын объектінің жалпы қауіптілік деңгейіне байланысты белгіленеді.

8.3. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру тарифі, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы уәкілетті орган айқындаған объект қауіптілігінің жалпы деңгейі ескеріле отырып белгіленеді.

Декларациялауға және сақтандыруға жататын қауіпті өндірістік объектілері бар ұйымдардың жыл сайынғы жалпы қауіптілік деңгейі туралы ақпаратты уәкілетті орган

оның интернет-ресурсында орналастырады немесе республикалық мерзімді баспа басылымдарында қазақ және орыс тілдерінде жариялайды.

Объектінің жалпы қауіптілік деңгейін сақтау немесе төмендету кезінде сақтандыру сыйлықақысы Заңға және Ережелерге сәйкес белгіленген сақтандыру тарифі бойынша төленеді.

Объект қауіптілігінің жалпы деңгейі орташа салалық көрсеткіштермен салыстырғанда ұлғайған кезде сақтандыру тарифіне объект қауіптілігінің жалпы деңгейінің ұлғаюының бір пайызы үшін он пайыз мөлшерінде жоғарылату коэффициенті қолданылады.

Сақтандыру тарифінің шамасы жоғарылату коэффициентін ескере отырып, Заңда және Ережелерде белгіленген сақтандыру тарифінің мөлшерінен аспауға тиіс.

Сақтандыру сыйлықақылары Сақтандыру шарты жасалғаннан кейін он күн ішінде бір мезгілде төленеді.

8.4. Кез келген негіздер бойынша Сақтандыру шарты өзгерген кезде жаңадан есептелген және бұрын төленген сақтандыру сыйлықақылары арасындағы айырма он бес күн ішінде қосымша төленуге (қайтарылуға) жатады.

8.5. Сақтандыру шартында сақтанушының объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен сақтандыру жарналарын енгізу жолымен сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу құқығы көзделуі мүмкін.

8.6. Сақтандырушы сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы сақтандыру сыйлықақысын қолма-қол емес тәсілмен төлеу мүмкіндігін ұсынады.

9-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны (сақтандыру аумағы).

9.1. Егер объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты сақтанушы бірінші сақтандыру жарнасын төлеген кезден бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

9.2. Сақтандыру шарты ол күшіне енген күннен бастап он екі айдан аспайтын мерзімге жасалады.

9.3. Қызмет объектісінің иесі он екі айдан кем мерзімге қызметті жүзеге асырған кезде Сақтандыру шарты қызметті жүзеге асыру мерзіміне, бірақ кемінде алты айға жасалады.

9.4. Сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңі Сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

9.5. Егер объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

10-тарау. Сақтандыру шартын жасасу және ресімдеу тәртібі.

10.1. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру Заңға және Ережелерге сәйкес сақтанушы мен сақтандырушы арасында үшінші тұлғалардың пайдасына жасалатын шарт негізінде жүзеге асырылады.

10.2. Сақтандыру шарты бойынша сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға (пайда алушыға) Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.

10.3. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты сақтандырушының сақтандыру полисін электрондық нысанда ресімдеуі арқылы жасалады.

10.4. Сақтанушының өтініші объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.

10.5. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектінің біреуден артық иесі болған кезде Сақтандыру шартын олардың кез келгені сақтандыру полисінде объектінің барлық иелерін сақтандырылушылар ретінде міндетті түрде көрсете отырып жасайды.

10.6. Сақтандыру шартында моральдық зиянды, ұтылған пайданы өтеуді және тұрақсыздық айыбын төлеуді қоспағанда, қауіпті өндірістік фактормен үшінші тұлғаның өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтіру салдарынан туындаған міндеттемелер бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделеді.

10.7. Сақтанушы сақтандырушыны таңдауға ерікті.

10.8. Сақтандырушы сақтанушыға Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға құқылы емес.

10.9. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көрсетілуге тиіс талаптардың толық еместігі үшін сақтандырушы жауапты болады. Сақтандыру шарты бойынша оның жекелеген талаптарының толық болмауы салдарынан дау туындаған жағдайда, дау сақтанушының пайдасына шешіледі.

10.10. Сақтанушының қалауы бойынша сақтандыру шарты сақтандырушыға жазбаша өтініш жасау не сақтанушы мен сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен жасалуы мүмкін.

10.11. Сақтандыру полисінде Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 826-бабында санамаланған шарттардан басқа, сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемінің мөлшері қамтылуға тиіс.

10.12. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру жөніндегі сақтандыру полисінің мазмұны мен ресімделуі жөніндегі талаптар Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленеді.

10.13. Егер сақтандырушы объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) немесе үшінші тұлғаның жағдайын Заңда көзделгенмен салыстырғанда нашарлататын талаптармен жасасқан болса, онда сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы сақтанушы (сақтандырылған тұлға) немесе үшінші тұлға алдындағы міндеттемелерді Заңда белгіленген талаптармен орындайды.

11-тарау. Сақтандыру шартын электрондық түрде жасасу және сақтандыру жағдайларын реттеу тәртібі

11.1. Электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен сақтандыру шартын электрондық нысанда жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу үшін сақтандырушының интернет-ресурсы және (немесе) ақпараттық жүйесі пайдаланылады.

11.2. Сақтандыру шартын электрондық нысанда жасау және сақтандыру жағдайын реттеу үшін өтініш беру кезінде сақтанушыдан мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалану талап етілмейді.

11.3. Сақтандыру шартын жасау және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу үшін электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

11.4. Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу кезінде сақтандырушы қамтамасыз етеді:

1) сақтанушыға сақтандыру шартын жасасу не оны жасасудан бас тарту (бас тарту себептерін көрсете отырып) туралы хабарламаны электрондық хабарлама түрінде дереу жіберуді;

2) уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен реттеу үшін құжаттарды қабылдаудан бас тартуды (бас тарту себептерін көрсете отырып) қоса алғанда, сақтанушыны (сақтандырылушыны) сақтандыру жағдайын реттеу процесінің негізгі кезеңдері туралы электрондық хабарлама түрінде хабардар етуді;

3) Сақтанушының (сақтандырылушының) жасалған сақтандыру шарты бойынша ақпаратты Сақтандырушының интернет-ресурсында тексеру мүмкіндігін;

4) Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) үшін Сақтандырушының интернет-

ресурсына тәулік бойы қолжетімділікті қамтамасыз ете отырып, электрондық нысанда сақтандыру шартын және ол бойынша сақтандыру жағдайы бойынша ақпаратты сақтауды;

5) сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның, пайда алушының) сақтандырушыға электрондық нысанда сақтандыруды жүзеге асыру үшін қажетті ақпаратты (өтінішті, хабарламаны және (немесе) өзге де құжаттарды, мәліметтерді) жасау және жіберу мүмкіндігін қамтамасыз ету;

1. объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасау және өзгерту;

2. объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;

3. сақтандыру жағдайының басталуы туралы хабарлама (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға);

4. келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды айқындау; сақтандыру төлемін алу;

5. Заңда көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу.

11.5. Сақтандыру шартын жасасу және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу туралы хабарлама дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымнан жіберіледі. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасау және ол бойынша сақтандыру жағдайларын реттеу туралы хабарламалардың тәртібі мен мазмұнына қойылатын талаптарды қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау мен қадағалау жөніндегі уәкілетті орган айқындайды.

11.6. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандыру шарты сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақысын бөліп-бөліп төлеген жағдайда бірінші сақтандыру жарнасын) төлеген күннен бастап жасалған болып есептеледі.

11.7. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы (сақтандырылушы) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлға жазбаша нысанда, оның ішінде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса бере отырып ұсынады.

11.8. Сақтандырушы тәулік бойы сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, олар бойынша сақтандыру шарттарын жасасу және сақтандыру жағдайларын реттеу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

11.9. Сақтанушы мен сақтандырушы арасындағы ақпараттық өзара іс-қимыл арқылы электрондық нысанда сақтандыру шарттарын жасасуға арналған сақтандыру ұйымдарының ақпараттық жүйелерін пайдалана отырып сақтандыру шарттарын жасасу жөніндегі сақтандыру агенттерінің қызметіне жол берілмейді.

12-тарау. Сақтандыру шарты тараптарының құқықтары мен міндеттері.

12.1. Сақтанушы (сақтандырылушы) құқылы:

1) сақтандырушыдан көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын, сақтандыру шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;

2) сақтандырушыдан объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын, объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;

3) сақтандыру тәуекелін бағалау үшін тәуелсіз сарапшыны тартуға;

4) сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) және (немесе) тәуелсіз сарапшы жүргізген, келтірілген зиянның мөлшерін бағалаудың нәтижелерімен және сақтандыру төлемі мөлшерінің есеп-қисаптарымен танысуға;

5) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);

6) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін Заңның 21-1-бабында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгінуге;

7) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, өтінішті және қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберуге;

8) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектідегі сақтандыру тәуекелін, сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын немесе ол басталған кезде болуы мүмкін зиян мөлшерін төмендетуге алып келуі мүмкін мән-жайлар өзгерген жағдайда объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді талап етуге (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);

9) Заңда көзделген жағдайларда және тәртіппен сақтандыру төлемін алуға құқылы.

12.2. Сақтандыру шартында сақтанушының (сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа құқықтары да көзделуі мүмкін.

12.3. Сақтанушы міндетті:

1) Сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға Заңға және Ережелерге сәйкес Сақтандыру шартына енгізу үшін қажетті мәліметтерді ұсынуға;

2) сақтандыру сыйлықақысын объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде төлеуге;

3) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты жасалған күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде бұл туралы уәкілетті органды хабардар етуге;

4) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті және ерікті сақтандырудың бұрынғы шарттары, сақтандыру жағдайлары, сақтандыру төлемдері мен объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу үшін қажетті өзге де мәліметтер туралы ақпаратты беруге;

5) үш жұмыс күні ішінде сақтандырушыға және құзыретін негізге ала отырып уәкілетті мемлекеттік органдарға мән-жайлардың өзгергені туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, хабарлауға;

6) сақтанушыны және құзыретін негізге ала отырып мемлекеттік органдарды сақтандыру тәуекелін едәуір ұлғайтуы мүмкін, қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектіде жоспарланып отырған жаңғырту және (немесе) қайта бейіндеу туралы хабарлауға;

7) қауіпті өндірістік факторлардың үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиянды әсерін болғызбау жөніндегі қажетті және мүмкін болатын шараларды қолдануға;

8) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өзіне белгілі болғанда бұл туралы дереу, бірақ үш күннен кешіктірмей сақтандырушыға хабарлауға;

9) қауіпті өндірістік факторлардың үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне әсері туындаған кезде болуы мүмкін шығындарды болдырмау немесе азайту, соның ішінде мүліктерді аман алып қалу және зардап шеккен адамдарға көмек көрсету жөнінде қалыптасқан жағдайдағы ақылға қонымды және қолдан келетін шараларды қолдануға;

10) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектідегі аварияның, инциденттің туындау себептері мен өзге де мән-жайларға өз бетінше зерттеп-тексеру жүргізу мүмкіндігімен сақтандырушының өкілін қамтамасыз етуге;

11) зақымданған мүліктің және бүліну аймағының олардың сақтандыру жағдайы басталғаннан кейінгі күйінде сақтандырушының өкілі қарағанға дейін сақталуын (егер бұл қауіпсіздік мүдделеріне қайшы келмесе немесе зиян мөлшеріне әсер етпесе) қамтамасыз етудің мүмкін болатын барлық шараларын қолдануға;

12) сақтандырушыға барлық қолда бар қажетті ақпарат (қажет болған кезде - жазбаша түрде) пен сақтандыру жағдайының басталу себептері, барысы және салдары туралы, сондай-ақ келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы талқылауға мүмкіндік беретін құжаттарды беруге;

13) қауіпті өндірістік фактор үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірген зиянды өтеу туралы талап немесе талап-арыз қойылғаны жөнінде өзіне белгілі болғанда, үш жұмыс күні ішінде бұл туралы сақтанушыға кез келген қолжетімді тәсілмен хабарлауға;

14) келтірілген зиян үшін жауапты тұлғаға қойылатын кері талап құқығының сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге міндетті.

12.4. сақтандыру шартында сақтанушының Қазақстан Республикасының заң актілеріне қайшы келмейтін басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

12.5. Сақтандырушы құқылы:

1) объект иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтанушыдан (сақтандырылушыдан) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген мәліметтерден басқа, осы Заңға сәйкес объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу үшін қажетті мәліметтерді, соның ішінде объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті және ерікті сақтандырудың бұрынғы шарттары, сақтандыру жағдайлары және сақтандыру төлемдері туралы ақпаратты беруін талап етуге;

2) сақтандыру тәуекелін бағалау үшін тәуелсіз сарапшыны тартуға;

3) тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан, олардың құзыретін негіздей отырып, сақтандыру жағдайының басталу фактісін және үшінші тұлғаларға келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжаттарды сұратуға;

4) үшінші тұлғалардың зақымданған мүлкін және бүліну аймағын қарап тексеруге қатысуға және қарап тексеру актілеріне қол қоюға;

5) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектідегі сақтандыру тәуекелін (сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығы немесе ол басталған кезде болуы мүмкін зиян мөлшері) ұлғайтуға әкеп соғуы мүмкін мән-жайлар өзгерген жағдайда объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартының талаптарын өзгертуін талап етуге;

6) келтірілген зиянды өтеуге байланысты қатынастарда сақтанушының (сақтандырылушының) атынан және оның тапсырмасы бойынша өкілдік етуге;

7) сақтанушының (сақтандырылушының) тапсырмасы бойынша пайда алушылар ұсынатын талап-арыздарға қатысты оның атынан сотта іс жүргізуді өзіне қабылдауға құқылы. Алайда, сақтандырушының бұл іс-әрекеттері оның сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі өз міндетін мойындауы деп бағалануға тиіс емес;

8) зиян келтірілгені үшін жауапты тұлғаға кері талап қоюға құқылы. Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының заң актілеріне қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

12.6. сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының заң актілеріне қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

12.7. Сақтандырушы міндетті:

1) сақтанушыны (сақтандырылушыны) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру талаптарымен, оның ішінде объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын тараптардың құқықтарымен және міндеттерімен таныстыруға;

2) сақтанушыға (сақтандырылушыға) сақтандыру полисін ресімдеуге;

3) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандырып қорғаудың қолданысы кезеңінде басталған сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) туралы хабардар етілген кезінде оны қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес дереу тіркеуге және осы сақтандыру жағдайы

(сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) жөніндегі мәліметті дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға ұсынуға;

4) сақтандыру жағдайы басталған кезде осы Заңда көзделген тәртіппен және жағдайда сақтандыру төлемін жүргізуге;

5) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және сақтандырушы өтеуге тиісті зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған кезде оларды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып, бұл туралы өтініш берушіге хабарлауға;

6) сақтандыру төлемін төлеуден бас тарту туралы шешім қабылданған жағдайда сақтанушыға (пайда алушыға) бас тарту себептерінің уәжді негіздемесін және сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына жүгіну құқығы туралы хабарламаны жазбаша нысанда жіберуге;

7) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

8) сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, пайда алушыдан) өтінішті алған кезде бес жұмыс күні ішінде сақтанушының (үшінші тұлғаның, пайда алушының) талаптарын қарауға және дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап беруге;

9) сақтанушыдан (үшінші тұлғадан, пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жіберілетін өтінішті алған кезде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына алған күнінен бастап үш жұмыс күні ішінде қайта жіберуге міндетті.

12.8. Сақтандыру шартында сақтандырушының Қазақстан Республикасының заң актілеріне қайшы келмейтін басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

12.9. Үшінші тұлғалар құқылы:

1) қауіпті өндірістік факторлардың өздерінің өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиянды әсерінің салдарынан болған сақтандыру жағдайының басталуы туралы сақтандырушыға хабарлауға;

2) сақтанушының (сақтандырылушының) орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауды жүргізуге және оларды сақтандырушыға табыс етуге;

3) келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшы көрсететін қызметтерді пайдалануға;

4) сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы) және (немесе) тәуелсіз сарапшы жүргізген, келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандыру төлемі мөлшерінің есеп-қисаптарымен танысуға;

5) сақтандыру төлемін Заңда белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде алуға;

6) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін Заңның 21-1-бабында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгінуге;

7) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, өтінішті және қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберуге;

8) келтірілген зиянды келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемдерінің сомасынан асатындай мөлшерде өтеу туралы сақтандырушыға талап қоюға құқылы.

12.10. Заңда көзделген жағдайларда Ережелерде белгіленген жәбірленушінің құқықтары пайда алушы ретінде әрекет ететін өзге тұлғаларға ауысады.

13-тарау. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері.

13.1. Сақтандыру жағдайы, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға және (немесе) сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін оқиға туындаған кезде Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) мынадай әрекеттерді жасауға міндетті:

- 1) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өзіне белгілі болғаннан бастап шұғыл түрде, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей, қолдан келетін тәсілмен (ауызша, жазбаша) бұл туралы сақтандырушыға хабарлауға міндетті. Ауызша нысандағы хабарлама кейіннен (жетпіс екі сағат ішінде) жазбаша түрде расталуға тиіс. Сақтанушы мен сақтандырылушы бір тұлға болып табылмайтын жағдайларда, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға хабарлау жөніндегі міндет сақтандырылушыға жүктеледі. Егер сақтанушының (сақтандырылушының) дәлелді себептермен аталған іс-әрекеттерді орындау мүмкіндігі болмаса, ол мұны құжаттармен растауға тиіс;
- 2) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы қорытынды жасауға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты ұсынуға міндетті (алайда Сақтандырушының сақтандыру жағдайының мән-жайларын анықтау жөніндегі әрекеттері сақтандыру төлемін алуға құқықтың танылғанын білдірмейді);
- 3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде орын алған оқиғаны уәкілетті органдарда құжаттық ресімдеу жөнінде шаралар қабылдауға міндетті;
- 4) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуына байланысты және сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттар мен ақпаратты беруге;
- 5) ықтимал залалдарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қолдануға;
- 6) орын алған жағдай туралы құзыретті органдарға дереу хабарлауға;
- 7) Сақтандырушының өкіліне сақтандыру жағдайының басталу себептері мен мән-жайларын анықтауға жәрдемдесуге, оның ішінде Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы талқылауға мүмкіндік беретін оған қолжетімді барлық ақпарат пен құжаттаманы беруге;
- 8) Сақтандыру шартында, осы Ережелерде және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттерді орындауға.

13.2. Сақтандырушы көлік оқиғасы орын алған жерге өз өкілдерін жіберуге құқылы.

14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі.

14.1. Сақтанушы (сақтандырылушы) не пайда алушы болып табылатын өзге тұлға сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты мынадай құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда, оның ішінде қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы қояды:

- 1) пайда алушының келтірілген зиян мен оның мөлшерін растайтын құжаттарды қоса тіркеп, зиянды өтеу туралы сақтандырушы мойындаған талаптары немесе қауіпті өндірістік фактор үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірген зиянды өтеу туралы заңды күшіне енген сот шешімі;
- 2) зиянды болдырмау немесе мөлшерін азайту жөнінде шаралар қолдануға байланысты шығыстарды растайтын құжаттар (болған жағдайда).

14.2. Сақтандырушының талап етуі бойынша өтініш беруші, сақтандырушы қол жеткізе алатын мемлекеттік органдардың дерекқорларында және (немесе) ақпараттық жүйелерінде электрондық нысанда бар құжаттарды қоспағанда, сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттардың түпнұсқаларын сақтандырушыға ұсынуға міндетті.

- 14.3. Құжаттарды қабылдаған сақтандырушы табыс етілген құжаттардың толық тізбесін және олар қабылданған күнді көрсете отырып, өтініш берушіге анықтама беруге міндетті.
- 14.4. Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) сақтандыру төлемі туралы талапты электрондық нысанда жөнелткен жағдайда, сақтандырушы оған осы анықтаманы электрондық нысанда ұсына алады.

15-тарау. Келтірілген зиянның және сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары.

15.1. Сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы сақтандыру төлемінің мөлшерін аварияның, инциденттің себептерін тексеру актісінің, сот шешімдерінің және келтірілген зиянның мөлшері туралы деректер қамтылған басқа да материалдардың негізінде айқындайды.

15.2. Әрбір үшінші тұлғаның өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін төленетін сақтандыру төлемінің мөлшері осы Заңда республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде белгіленеді және:

әрбір жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына келтірілген зиян үшін:

- 1) Қаза тапқан кезде - 1 000 (бір мың);
- 2) Мүгедектік белгіленген кезде:
- 3) I топтағыларға - 800 (сегіз жүз),
- 4) II топтағыларға - 600 (алты жүз),
- 5) III топтағыларға – 500 (бес жүз);
- 6) «мүгедектігі бар балаға» - 500 (бес жүз);
- 7) мертігу, жарақаттану немесе денсаулықтың өзге де зақымдануы кезінде мүгедектік белгіленбей - амбулаториялық және (немесе) стационарлық емделуге жұмсалған іс жүзіндегі шығыстар мөлшерінде, бірақ 300 (үш жүзден) аспайтындай мөлшерді құрайды. Бұл ретте сақтандыру төлемінің мөлшері әрбір стационарлық емделу күні үшін кемінде 2 айлық есептік көрсеткішті құрауға тиіс.

15.3. Мүлік зақымданған кезде келтірілген зиянның мөлшері оны қалпына келтіру құнының есебі негізге алынып, сақтандыру жағдайы басталғанға дейін мүліктің орын алған тозуы ескеріле отырып айқындалады.

Мүлікті қалпына келтіру құны сақтандыру жағдайы басталған кезде қолданылған орташа нарықтық баға мен тарифтер негізінде айқындалады.

Мүлік жойылған кезде келтірілген зиянның мөлшері мүліктің нақты құны негізге алынып, мүліктің сақтандыру жағдайы басталған күнгі тозуы ескеріле отырып айқындалады.

Мүлікті қалпына келтіру техникалық жағынан мүмкін болмаса немесе экономикалық тұрғыдан негізсіз болса, ол жойылды деп есептеледі. Мүлікті қалпына келтіру, егер бұл ретте күтілетін шығыстар (қалпына келтіру құны) оның сақтандыру жағдайы басталған күнгі есептелген тозуын ескере отырып, мүліктің нақты құнының сексен процентінен асып кетсе, экономикалық тұрғыдан негізсіз деп есептеледі.

15.4. Сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде әрбір үшінші тұлғаның мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін сақтанушының (сақтандырылушының) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлғаның өтініші бойынша сақтандырушы айқындайды. Келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды қажет болған кезде тәуелсіз сарапшы жүргізуі мүмкін. Келтірілген зиянды бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда тараптар өзгеше дәлелдеуге құқылы.

15.5. Сақтандыру төлемі үшінші тұлғаға келтірілген залалдың (нақты нұқсанның) мөлшерінен аспауға тиіс.

15.6. Әрбір үшінші тұлғаның өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі осы Заңда және Ережелерде белгіленген мөлшерде жүзеге асырылады.

15.7. Сақтандырушы келтірілген зиянның мөлшерін айқындау мақсатымен қосымша тексеру жүргізуге құқылы. Осыған байланысты ол мемлекеттік органдардан аварияны, инцидентті техникалық тексеру материалдарын, зиян келтіруге байланысты құжаттарды,

медициналық құжаттарды, шығын болған (бүлінген, жойылған) мүліктің құны, жүргізілген жұмыстардың, келтірілген шығындардың құны туралы талқылауға мүмкіндік беретін шоттарды, сондай-ақ өзге де қажетті құжаттарды талап етуге құқылы.

15.8. Сақтандыру төлемдері объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасының шегінде жүргізіледі.

15.9. Үшінші тұлғаларға келтірілген зиянды толық өтеу үшін сақтандыру сомасы жеткіліксіз болған кезде сақтандырушы Сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемдерін жүзеге асырады. Бұл ретте пайда алушы келтірілген зиянды келтірілген зиянның сомасы алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асатындай мөлшерде өтеу туралы тікелей сақтанушыға (сақтандырылушыға) талап қоюға құқылы.

15.10. Объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі бірнеше сақтандырушыда сақтандырылған кезде әрбір сақтандырушы өзімен жасалған шарт шегінде сақтанушының алдында жауапкершілікте болады, алайда сақтанушының (пайда алушының) барлық сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты нұқсаннан аспауға тиіс.

Бұл ретте сақтанушы өзімен жасалған шартта көзделген сақтандыру сомасының көлемінде кез келген сақтандырушыдан сақтандыру төлемін алуға құқылы. Егер алынған сақтандыру төлемі нақты нұқсанды жаппаған жағдайда, сақтанушы жетпейтін соманы басқа сақтандырушыдан алуға құқылы.

Сақтандыру төлемінен толықтай немесе ішінара босатылған сақтандырушы келтірілген нұқсанды басқа сақтандырушылардың өтегеніне орай, сақтанушыға шеккен шығыстарды шегере отырып, сақтандыру сыйлықақысының тиісті бөлігін қайтаруға міндетті.

15.11. Келтірілген зиянды басқа тұлғалар да өтеген жағдайларда, сақтандырушы объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемінің сомасы мен басқа тұлғалар өтейтін соманың арасындағы айырманы ғана төлейді. Сақтанушы өзіне белгілі болған, басқа тұлғалардың үшінші тұлғаларға зиянды өтеуге жүргізген төлемдері туралы сақтандырушыға хабарлауға міндетті.

15.12. Сақтандырушы сақтанушының сақтандыру жағдайында залалды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын да, егер мұндай шығыстар қажет болса және (немесе) сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілсе, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, өтеуге міндетті. Аталған шығыстарды өтеуді сақтандырушы тиісті шығындар туралы актіні алған күннен бастап, бірақ сақтандыру төлемдері жүзеге асырылғаннан кейін, отыз күн ішінде жүргізеді.

Сақтанушының аталған шығыстары нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстар өтемінің жалпы сомасы объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспайтындай болып өтеледі. Егер шығыстар сақтанушы сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қатыссыз, толық мөлшерде өтеледі.

15.13. Жәбірленуші қайтыс болып, оның мұрагерлері жоқ болған жағдайда, жәбірленушіні жерлеген тұлғаға сақтандырушы жерлеуге қажетті шығыстарды нақты жұмсалған шығындар мөлшерінде, бірақ объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасының шегінде өтейді.

Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың тәртібі мен шарттары.

15.14. Сақтандырушы сақтандыру төлемін Заңда және Ережелерде көзделген құжаттарды алған күннен бастап отыз күннен кешіктірмей жүргізеді.

15.15. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде сақтандырушы сақтанушыдан (сақтандырылушыдан) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлғадан оның сақтандырушыға талап қою құқығын шектейтін шарттарды қабылдауын талап етуге құқылы емес.

15.16. Қауіпті өндірістік фактор үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірген, сақтандыру жағдайы деп сақтандырушы таныған немесе соттың шешімімен танылған зиянды өтеу туралы өтініштерді қанағаттандыру олардың түсу

ретімен, ал бірнеше өтініш бір мезгілде түскен кезде мынадай кезектілікпен жүзеге асырылады:

- 1) бірінші кезекте жеке тұлғалардың өміріне және денсаулығына келтірілген зиянды өтеу туралы талаптар қанағаттандырылады;
- 2) екінші кезекте жеке тұлғалардың мүлкіне келтірілген зиян өтеледі;
- 3) үшінші кезекте заңды тұлғалардың мүлкіне келтірілген зиян өтеледі.

15.17. Сақтандыру төлемі уақтылы жүзеге асырылмаған жағдайда сақтандырушы пайда алушыға Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

16-тарау. Залал келтірген тұлғаға кері талап қою құқығы.

16.1 Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушының:

- 1) сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттер жасаған;
- 2) сақтанушы (сақтандырылушы) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы қасақана қылмыстық не әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған әрекеттер жасаған;
- 3) сақтанушының (сақтандырылушының) зиянды азайту жөнінде ақылға қонымды және қолдан келетін шараларды қасақана қолданбауы салдарынан оның мөлшері ұлғайған;
- 4) сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандырушыға сақтандыру объектісі туралы, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдарлары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлаған;
- 5) сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап қою құқығынан бас тартқан, сондай-ақ сақтандырушыға талап қою құқығының ауысуы үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартқан жағдайларда төленген сома шегінде сақтанушыға кері талап қоюға құқығы бар.

16.2 Сақтанушының (сақтандырылушының) объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша өтелген, келтірілген зиян үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы төленген сома шегінде сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға ауысады.

16.3 Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушы, қасақана іс-әрекеттерді қоспағанда, қызметтік, лауазымдық немесе өзге де еңбек міндеттерін бұзуы қауіпті өндірістік фактордың туындауына себеп болған олардың қызметкерлеріне кері талап қоюға құқылы емес.

17-тарау. Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.

Сақтандыру полисіне өзгерістер мен толықтырулар енгізуге рұқсат етілмейді.

18-тарау. Сақтандыру шартының қолданылуын тоқтату.

18.1 Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты мынадай жағдайларда тоқтатылды деп есептеледі:

- 1) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанда;
- 2) сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылғанда;
- 3) сақтандырушы объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асырғанда.

18.2 Объектілер иелерінің жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатудың тәртібі, талаптары мен салдарлары Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес айқындалады.

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі.

19.1 Сақтандыру шартынан туындайтын дау болған кезде сақтанушы (жәбірленуші, пайда алушы) құқылы:

1) сақтандырушыға (оның ішінде сақтандырушының филиалы, өкілдігі, интернет-ресурстары арқылы) талаптарды көрсете отырып және оның талаптарын растайтын құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша өтініш жіберуге, не

2) өтінішті сақтандыру омбудсманына (тікелей, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) немесе Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу үшін сотқа жіберуге.

19.2 Сақтанушы (үшінші тұлға, пайда алушы) сақтандыру омбудсманына жүтінген жағдайда сақтандырушы сақтанушының, үшінші тұлғаның (пайда алушының), сақтандыру омбудсманының сұрау салуы бойынша сұрау салуды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды ұсынуға міндетті.

19.3 Сақтандырушы сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) өтінішті алған кезде бес жұмыс күні ішінде қарайды және дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап береді.

19.4 Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы), сондай-ақ сақтандырушы сақтандыру омбудсманының шешімін алғаннан кейін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес сотқа жүгінуге құқылы. Бұл ретте сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) үшін сақтандыру омбудсманының шешімін орындау міндетті болып табылмайды.

20-тарау. Қосымша шарттар.

20.1 Сақтандыру ережелері мемлекеттік және орыс тілдерінде 2 (екі) данада жасалды. Мемлекеттік тілде жасалған Ережелердің мәтінінің мазмұнында орыс тілінде жасалған Ережелердің мәтінінің мазмұнына сәйкессіздік анықталған жағдайда Тараптар орыс тілінде жасалған Ережелер мәтінін басшылыққа алатын болады.

20.2 Ережелер Директорлар Кеңесі бекіткен сәттен бастап қолданысқа енгізіледі.

20.3 Ережелерде реттелмеген барлық мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі.

20.4 Тараптардың келісімі бойынша жасалатын Сақтандыру шартына, егер олар Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмесе, ерекше шарттар (сақтандыру ескертпелері, анықтамалар, ерекшеліктер және т.б.) енгізілуі мүмкін.